

**VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBOS PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

MOTYVUOTA IŠVADA

**DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR VERTINIMO
ĮSTAIGOS LOBISTINĖS VEIKLOS PRIEŽIŪROS SRITYJE NR. KP-4**

2022-12-29

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) 2022 m. rugsėjo 7 d. gavo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) Prevencijos skyriaus 2022 m. rugsėjo 7 d. raštą „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“ Nr. (2.46Mr-06) SD-3373 (reg. Nr. G-3581), kuriuo SADM Prevencijos skyrius pasiūlė Tarnybai priimti sprendimą atlikti 2022 m. korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą lobistinės veiklos priežiūros srityje už praėjusių 12 mėnesių laikotarpį (toliau – Raštas).

Vadovaudamasi Tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-10-20 nutarimu Nr. 1114 „Dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 16.1 papunkčiu, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) 10 str. 1 d. ir atsižvelgdama į SADM Raštą, Tarnyba atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą lobistinės veiklos priežiūros srityje.

Analizuotas laikotarpis: 2021 m. rugsėjo 1 d. – 2022 m. rugsėjo 1 d.

I. Analizuojamos srities aprašymas

Analizuojamos lobistinės veiklos priežiūros srities vertinimo tikslas yra nustatyti, ar analizuojamoje srityje Tarnyboje yra korupcijos rizikos veiksnių, galinčių sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti, jei taip, pasiūlyti priemones, kurios galėtų padėti šalinti/mažinti ir valdyti nustatytą korupcijos riziką.

Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę lobistinės veiklos priežiūros srityje buvo naudojami šie metodai ir atlikti veiksmai:

- atlikta teisės aktų, reguliuojančių lobistinės veiklos procesą, lyginamoji analizė;
- išanalizuotas SADM Prevencijos skyriaus klausimynas;
- parengtas klausimynas Tarnybos direktoriui, Tarnybos direktoriaus pavaduotojui, Tarnybos vyriausiesiems patarėjams, Tarnybos administracijos skyriams (Žmogiškųjų išteklių valdymo skyrius, Pagalbos vaikams ir šeimoms skyrius, Finansų ir buhalterinės apskaitos skyrius, Veiklos

valdymo skyrius); (toliau – Tarnybos darbuotojai) užduodant klausimus, susijusius su analizuojama sritimi;

- Tarnybos darbuotojų atsakymų dėl lobistinės veiklos priežiūros srities įgyvendinimo Tarnyboje apibendrinimas;
- atlikta E-Tar skelbtų Tarnybos priimtų norminių teisės aktų per 2021 m. rugsėjo 1 d. – 2022 m. rugsėjo 1 d. laikotarpį analizė.

II. Teisės aktai, reglamentuojantys lobistinės veiklos priežiūros klausimą

1. Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymas (toliau – LVĮ);
2. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas (toliau – TPĮ);
3. Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) įstatymas;
4. Asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, skaidrių teisėkūros procesų, asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, metinės skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų formos, patvirtintos VTEK 2021 m. gruodžio 1 d. sprendimu Nr. KS-338 “Dėl asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijos, Skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos, Asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijos, Metinės skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos formų pavirtinimo“;
5. Prašymų įrašyti į lobistų sąrašą, prašymų sustabdyti lobistinę veiklą, prašymų atnaujinti lobistinę veiklą, prašymų išbraukti iš lobistų sąrašo, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų ir asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklės, patvirtintos VTEK 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. KS-351 “Dėl prašymų įrašyti į lobistų sąrašą, prašymų sustabdyti lobistinę veiklą, prašymų atnaujinti lobistinę veiklą, prašymų išbraukti iš lobistų sąrašo, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų ir asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“;
6. VTEK Rekomendacinės gairės dėl lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai;
7. Pavyzdinis lobistinės veiklos priežiūros įstaigose prie SADM ir SADM valdymo sričiai priskirtose įstaigose tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2021 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. A1-775 (toliau – SADM Aprašas);
8. Lietuvos Respublikos Nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymas;
9. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo padalinio pavyzdiniai nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1155 „Dėl už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingų subjektų pavyzdinių nuostatų ir pareigybės aprašymo patvirtinimo“;

10. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo asmens pavyzdinis pareigybės aprašymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1155 „Dėl už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingų subjektų pavyzdinių nuostatų ir pareigybės aprašymo patvirtinimo“.

III. Tarnybos darbuotojų apklausa, jos apibendrinimas, išvados

Tarnybos darbuotojams buvo pateikti šie klausimai:

1. Kokie Jums žinomi teisės aktai (išoriniai ir vidiniai), kurie reglamentuoja lobistinę veiklą ir jos priežiūrą?

2. Ar Jums žinoma, kas yra lobistinė veikla? Nurodykite, kaip suprantate lobistinę veiklą ir kuo ji galėtų būti susijusi su Jūsų užimamomis pareigomis arba priskirtomis funkcijomis?

3. Ar žinote, kokie Tarnybos ir (arba) skyriaus darbuotojai turi deklaruoti jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą?

4. Nurodykite dėl ko, Jūsų nuomone, lobistai galėtų siekti vykdyti lobistinę veiklą Tarnyboje?

5. Ar Jums žinoma, kokia įstaiga skelbia lobistų sąrašus?

6. Nurodykite, ar per 2021-09-01-2022-09-01 laikotarpį Jums arba Jūsų skyriaus darbuotojams teko susidurti su konkretaus lobisto bandymu žodžiu arba raštu aptarti su Jumis konkretaus Tarnybos rengiamo, svarstomo arba priimamo teisės akto projekto nuostatas?

6.1. Jei taip, nurodykite, kiek kartų teko susidurti ir dėl kokio teisės akto projekto?

6.2. Jei taip, nurodykite kokių veiksmų ėmėtės?

6.3. Jei taip ir veiksmų nesiėmėte, nurodykite, kodėl nesiėmėte?

7. Ar žinote kaip bendrauti su lobistais? Ar žinote kur ieškoti informacijos, kaip bendrauti su lobistais?

8. Ar Jums arba Jūsų Skyriaus darbuotojams būtų aktualūs mokymai lobistinės veiklos srityje?

9. Nurodykite, kaip patikrintumėte kad įsitikinti, kad Jūsų atžvilgiu siekiama vykdyti lobistinę veiklą yra teisėta?

10. Nurodykite, į kokį Tarnybos skyrių ir (arba) darbuotoją kreiptumėtės konsultacijos kilus klausimams dėl darbuotojo, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijos pildymo arba turint informacijos dėl asmens, neįrašyto į lobistų sąrašą, ar lobisto neteisėtai vykdomos veiklos?

11. Ar žinote, per kiek laiko turite deklaruoti Jūsų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą? Nurodykite konkrečiau teisės akto normą.

12. Pateikite informaciją, kurie per 2021 m. rugsėjo 1 d. – 2022 m. rugsėjo 1 d. laikotarpį, Jūsų arba Jūsų skyriaus darbuotojų rengti Tarnybos norminiai teisės aktai, kurie skelbiami viešai, būtini žinoti visuomenei, galėtų (-ėjo) pateikti į lobistinės veiklos sritį? Atsakymą motyvuokite (jei

ne, nurodykite priežastis, kodėl manote, kad ne; jei taip, kodėl taip ir kurie, Jūsų nuomone, teisės aktai galėtų (-ėjo) pateikti.

13. Ar Jūsų nuomone Tarnyboje yra reikalingas Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtintas Lobistinės veiklos priežiūros Tarnyboje tvarkos aprašas ar užtenka SADM 2021-10-22 ministro įsakymu Nr. A1-757 patvirtinto Pavyzdinio lobistinės veiklos priežiūros įstaigose prie SADM ir SADM valdymo sričiai priskirtose įstaigose tvarkos aprašo, kuris galioja ir taikomas ir SADM pavaldžių įstaigų darbuotojams?

14. Ar Jums žinoma atveju, kad derinant Tarnybos parengtų norminių teisės aktų projektus su NVO, NVO interesus atstovautų (NVO tikslais veiktų) lobistai? Jei taip, nurodykite konkrečius teisės aktus.

Apibendrinant gautus atsakymus į klausimyną pažymėtina, kad:

- atsakę į klausimus Tarnybos darbuotojai (iš viso buvo apklausta 60 darbuotojų) paaiškino, kad jiems yra žinomi teisės aktai reglamentuojantys lobistinę veiklą ir jos priežiūrą. 100 proc. darbuotojų nurodė LVĮ, taip pat buvo paminėti tokie teisės aktai kaip TPI, VTEK Rekomendacinės gairės dėl lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai, SADM Aprašas;

- darbuotojai supranta lobistinės veiklos sąvoką, 100 proc. atsakusių darbuotojų įvardino tikslų lobistinės veiklos apibrėžimą;

- 95 proc. atsakusių darbuotojų nurodė, kad deklaruoti Tarnybos darbuotojo atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, turi tie Tarnybos darbuotojai, kurie dalyvauja rengiant, svarstant ir priimant teisės aktus, 5 proc. atsakusių Tarnybos darbuotojų pažymėjo, kad nežino, kokie Tarnybos darbuotojai turi deklaruoti jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą;

- atsakydami į klausimą dėl ko lobistai galėtų siekti vykdyti lobistinę veiklą Tarnyboje, 81 proc. atsakusių Tarnybos darbuotojų nurodė, kad lobistų veikla Tarnyboje galima dėl teisės aktų projektų rengimo, priėmimo (pakeitimo) susijusių su įvaikinimu, globa ir Lietuvos Respublikos vaikų teisių apsaugos pagrindų įstatymu. 11 proc. Tarnybos darbuotojų atsakė, kad galimai lobistai norėtų įtakoti Tarnybos teisėkūros procesus, 5 proc. Tarnybos darbuotojų pasisakė, kad nežvelgia Tarnyboje tokių sričių ir 3 proc. Tarnybos darbuotojų nurodė, kad nežino dėl ko lobistai galėtų siekti vykdyti lobistinę veiklą Tarnyboje;

- 98,5 proc. atsakusių Tarnybos darbuotojų pažymėjo VTEK, kaip įstaigą, kuri skelbia lobistų sąrašus ir 1,5 proc. atsakusių Tarnybos darbuotojų nurodė, kad nežino, kokia įstaiga skelbia lobistų sąrašus;

- 97 proc. atsakusių Tarnybos darbuotojų pažymėjo, kad mokymai lobistinės veiklos srityje yra neaktualūs ir tik 3 proc. Tarnybos darbuotojų nurodė, kad mokymai lobistinės veiklos srityje būtų tikslingi;

- 100 proc. atsakiusių Tarnybos darbuotojų nurodė, kad ataskaitiniu laikotarpiu (2021 m. rugsėjo 1 d. - 2022 m. rugsėjo 1 d.) neteko susidurti su konkretaus lobisto bandymu žodžiu ar raštu aptarti konkretaus Tarnybos rengiamo, svarstomo arba priimamo teisės akto projekto nuostatas;

- 45 proc. atsakiusių Tarnybos darbuotojų pažymėjo, kad žino, kaip patikrinti, kad jų atžvilgiu siekiama vykdyti lobistinę veiklą yra teisėta, t. y. patikrintų, ar asmuo siekiantis vykdyti lobistinę veiklą yra įrašytas į lobistų sąrašą. 38,3 proc. Tarnybos darbuotojų pasisakė, kad tokiu atveju kreiptųsi į Tarnybos Vidaus tyrimų skyrių (toliau – VTS), 12,2 proc. Tarnybos darbuotojų nurodė, kad patikrintų, ar lobistas yra deklaravęs lobistinę veiklą, 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų atsakė, kad konsultuotųsi su VTEK, 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų mano, kad tokia lobistų veikla yra neteisėta ir 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų nežino ką darytų tokiu atveju;

- 84,7 proc. atsakiusių Tarnybos darbuotojų paaiškino, kad kilus klausimams dėl darbuotojo, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijos pildymo arba turint informacijos dėl asmens, neįrašyto į lobistų sąrašą ar lobisto neteisėtai vykdomos veiklos, kreiptųsi į VTS. 10,8 proc. Tarnybos darbuotojų nurodė, kad kreiptųsi į teisininką arba viešųjų ir privačių interesų sergėtoją, 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų atsakė, kad kreiptųsi į savo tiesioginį vadovą, 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų pažymėjo, kad kreiptųsi į skyriaus vedėją ir 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų pasikonsultuotų su VTEK;

- 92,5 proc. atsakiusių Tarnybos darbuotojų nurodė, kad žino, per kiek laiko turi deklaruoti jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, t. y., ne vėliau kaip per 7 dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios, 6 proc. Tarnybos darbuotojų pažymėjo, kad ši informacija jiems nėra žinoma ir 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų atsakė, kad veiksmų reikia imtis nedelsiant;

- 94 proc. atsakiusių Tarnybos darbuotojų nurodė, kad per ataskaitinį laikotarpį (2021 m. rugsėjo 1 d. - 2022 m. rugsėjo 1 d.) neižvelgia, kurie Tarnybos norminiai teisės aktai, paskelbti viešai, galėtų patekti į lobistinės veiklos sritį. 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų atsakė, kad nemano, jog Tarnyboje buvo rengti tokie teisės aktai, tačiau dalyvauta derinant (teikiant nuomonę) įvaikinimo organizavimo nuostatų ir asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašų, patvirtintus Lietuvos Respublikos vyriausybės 2022 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1422 Dėl įvaikinimo organizavimo nuostatų ir asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo, projektus. 3 proc. Tarnybos darbuotojų nurodė, kad, jų manymu, į lobistinės veiklos sritį, galėtų patekti įvaikinimo organizavimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1422 „Dėl įvaikinimo organizavimo nuostatų ir asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- 98,5 proc. atsakiusių Tarnybos darbuotojų pasisakė, kad jų nuomone, Tarnyboje nėra reikalingas Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtintas Lobistinės veiklos priežiūros Tarnyboje tvarkos aprašas, užtenka SADM Aprašo, kuris galioja ir taikomas SADM pavadžių įstaigų darbuotojams ir 1,5 proc. Tarnybos darbuotojų mano, kad Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtintas Lobistinės veiklos priežiūros Tarnyboje tvarkos aprašas yra reikalingas.

Apibendrinant atsakiusių Tarnybos darbuotojų atsakymus į klausimus vertintina, kad Tarnyboje analizuojamu 2021 m. rugsėjo 1 d. - 2022 m. rugsėjo 1 d. laikotarpiu atvejų, kai Tarnybos darbuotojas, galimai susidūrė su neteisėto lobizmo atveju nebuvo. Darbuotojai žino, kaip elgtis įtarus neteisėto lobizmo atvejus ir mano, kad užtenka SADM Aprašo. Tačiau, nepaisant to, kad net 84,7 proc. atsakiusių darbuotojų kilus klausimams dėl darbuotojo, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijos pildymo arba turint informacijos dėl asmens, neįrašyto į lobistų sąrašą ar lobisto neteisėtai vykdomos veiklos, kreiptųsi į Tarnybos VTS, vis dėlto 15,3 proc. kreiptųsi ne į VTS, o kitus subjektus (pvz. teisininką, VTEK ar kt.).

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo metu taip pat kilo klausimas, kaip vertinti Nevyriausybinės organizacijas (toliau – NVO), kurios atstovauja tam tikros grupės interesus (šeimynų asociacijos, moterų teisių organizacijos, globėjų ir tėvių asociacijos ir pan.), ar NVO būtų laikomos juridiniais asmenimis vykdančiais lobistinę veiklą, ar tiesiog atstovaujančios savo ir savo narių interesus? Atsakydami į klausimus darbuotojai nurodė, kad nei vienam nėra žinoma atvejų, kad derinant (prašant pateikti nuomonę) Tarnybos parengtų norminių teisės aktų projektus su NVO, NVO interesus atstovautų lobistai. Nuomonės dėl kitos institucijos ar įstaigos parengto teisės akto projekto teikimas nelaikytinas lobizmu, dėl kurio galėtų kilti korupcijos rizika.

Vadovaujantis TPĮ⁵¹ str. NVO gali būti suteikiamas įtakdario teisėkūrai statusas (gali įtikinėti asmenis teikdami siūlymus dėl teisės aktų, tačiau nėra laikomi lobistais pagal Lobistinės veiklos įstatymą. Siekdami skaidrumo, įtakdariais teisėkūrai gali savanoriškai tapti viešosios naudos NVO, norėdami įsiregistruoti įtakdariais teisėkūrai, asmenys turi pateikti prašymą per VTEK administruojamą Skaidrių teisėkūros procesų informacinę sistemą). Vertintina, kad lobistinė veikla nevykdoma, jei atstovaujama viešosios naudos nevyriausybinei organizacijai, kuria, kaip apibrėžiama Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 8 str. 2 d. 1 p., pripažįstama tokia nevyriausybine organizacija, kuri vykdo veiklas, kurių didesnė dalis teikia naudą visuomenei ar jos daliai ir kurios skirtos vaikų ir jaunimo gerovės didinimui, neįgaliųjų apsaugai, moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimui, žmogaus teisių apsaugai, šeimų stiprinimui, socialinės atskirties ir skurdo mažinimui, švietimo, mokslo, kultūros ir sporto skatinimui, humanitarinės pagalbos teikimui, sveikatos apsaugai, aplinkos apsaugai, pilietiniam ugdymui, visuomenės narių teisių apsaugai ir viešojo intereso užtikrinimui. Atsižvelgiant į tai, vertintina, kad NVO nėra subjektas, kuris vykdytų

lobistinę veiklą, dėl kurios Tarnyba, derindama su NVO teisės aktų projektus, galėtų susidurti su neteisėta lobistine veikla.

IV. Tarnybos norminiai teisės aktai, paskelbti 2021 m. rugsėjo 1 d. - 2022 m. rugsėjo 1 d.

Tarnyba ataskaitiniu laikotarpiu 2021 m. rugsėjo 1 d. – 2022 m. rugsėjo 1 d. savarankiškai priėmė 12 norminių ir viešai skelbiamų teisės aktų:

Tarnybos direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 2 d. įsakymas Nr. BV-224 “Dėl kai kurių Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios”;

Tarnybos direktoriaus 2022 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. BV-203 “Dėl Globos (rūpybos) priežiūros vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo”;

Tarnybos direktoriaus 2022 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. BV-202 “Dėl Įvaikinimo organizavimui reikalingų formų patvirtinimo”;

Tarnybos direktoriaus 2022 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. BV-199 “Dėl vaiko globos (rūpybos) organizavimui reikalingų formų patvirtinimo”;

Tarnybos direktoriaus 2022 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. BV-194 Dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. BV-377 „Dėl Įvaikintojų parinkimo komisijos sudarymo“ pakeitimo;

Tarnybos direktoriaus 2022 m. kovo 2 d. įsakymas Nr. BV-73 Dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojo skyrimo atstovauti Europos Sąjungos Tarybos darbo grupėse ir komitetuose;

Tarnybos direktoriaus 2022 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. BV-47 “Dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. BV-377 „Dėl Įvaikintojų parinkimo komisijos sudarymo“ pakeitimo”;

Tarnybos direktoriaus 2022 m. sausio 12 d. įsakymas Nr. BV-15 “Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo bei asmenų aptarnavimo Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos taisyklių patvirtinimo”;

Tarnybos direktoriaus 2022 m. sausio 12 d. įsakymas Nr. BV-14/V1-19 “Dėl 2022 m. planinio globos centrų veiklos kokybės vertinimo sąrašo ir vertinimo grafiko patvirtinimo”;

Tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. BV-377 “Dėl Įvaikintojų parinkimo komisijos sudarymo”;

Tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 3 d. įsakymas Nr. BV-359 “Dėl Įvaikintojų parinkimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo”;

Tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 2 d. įsakymas Nr. BV-357 „Dėl Administracinių nusižengimų tyrimų atlikimo, protokolų surašymo ir administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Visi aukščiau išvardinti Tarnybos direktoriaus įsakymai yra išleisti atsižvelgiant į aukštesnės galios teisės aktus (Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą, Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą, Vaiko globos (rūpybos) organizavimo nuostatus¹; Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatus²; Įvaikinimo organizavimo nuostatus³; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 22 d. nutarimą Nr. 640⁴; Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2020 m. birželio 10 d. potvarkį Nr. 69⁵; Globos centro veiklos ir vaiko budinčio globotojo vykdomos priežiūros organizavimo ir kokybės priežiūros tvarkos aprašą⁶, Įvaikinimo organizavimo Lietuvoje tvarkos aprašą⁷, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimą Nr. 875⁸. Visi Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinti teisės aktai reglamentuoja tam tikras organizacines Tarnybos tvarkas, detalizuojančias aukščiau išvardintus aukštesnės galios teisės aktus, todėl vertintina, kad korupcijos rizikos veiksnių, galinčių sudaryti prielaidas korupcijai lobizmo veiklos srityje pasireikšti, tikimybė yra labai maža.

V. Atsakymai į SADM Prevencijos skyriaus pateiktus klausimus:

Ar Tarnyboje yra direktoriaus įsakymu patvirtintas teisės aktas, reglamentuojantis valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau - darbuotojai) kurių atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaravimo ir lobistinės veiklos priežiūros tvarka (toliau - Teisės aktas)?

---

¹ patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“.

² patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 1114 „Dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

³ patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1422 „Dėl Įvaikinimo organizavimo nuostatų ir Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvoje tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁴ „Dėl Administracinio teisės pažeidimo protokolo, Nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje, Nutarimo dėl administracinio teisės pažeidimo, kai protokolas nesurašomas, formų ir jų pildymo taisyklių patvirtinimo“.

⁵ „Dėl 2015 m. sausio 13 d. potvarkio Nr. 5 „Dėl Valstybės institucijų ir įstaigų, kitų institucijų, kurių atstovai pristato Lietuvos Respublikos poziciją Europos Sąjungos Tarybos, Europos Komisijos, Stojimo į Europos Sąjungą sutarties Akto 52 straipsnio komitetuose ir darbo grupėse, sąrašų patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁶ patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. A1-28 „Dėl Globos centro veiklos ir vaiko budinčio globotojo vykdomos priežiūros organizavimo ir kokybės priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁷ patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2021 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. A1-76 „Dėl Įvaikinimo organizavimo Lietuvoje tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁸ „Dėl asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“.

Tarnyba neturi Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinto vidaus teisės akto, kuriame būtų reglamentuota, Tarnybos darbuotojų, kurių atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaravimo ir lobistinės veiklos priežiūros tvarka. Tarnyba vadovaujasi SADM Aprašu, kuris nustato įstaigų prie SADM ir SADM valdymo sričiai priskirtų įstaigų valstybės tarnautojų, valstybės pareigūnų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kurių atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaravimo ir lobistinės veiklos priežiūros tvarką. Vadovaujantis SADM Aprašo 3 punktu darbuotojų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą privalo deklaruoti darbuotojai, kurie pagal teisės aktų nustatytą tvarką jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant ir priimant teisės aktų projektus.

Ar Teisės akto nuostatos neprieštarauja susijusių nacionalinio lygmens teisės aktų nuostatoms?

Kaip jau minėta, Tarnyba neturi Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinto vidaus teisės akto, kuriame būtų reglamentuota, Tarnybos darbuotojų, kurių atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaravimo ir lobistinės veiklos priežiūros tvarka. Tarnyba vadovaujasi SADM Aprašu. Tarnybos vertinimu SADM Aprašo nuostatos neprieštarauja nacionalinio lygmens teisės aktų nuostatoms.

Ar Teisės akto nuostatos yra pakankamos, kad sudaryti prielaidas efektyviai atlikti Tarnybos darbuotojų atžvilgiu vykdomos lobistinės veiklos deklaravimą ir priežiūrą?

Tarnybos vertinimu SADM Aprašo nuostatos yra pakankamos efektyviai atlikti SADM valdymo sričiai priskirtų įstaigų lobistinės veiklos deklaravimą ir priežiūrą, jeigu darbuotojų atžvilgiu būtų vykdoma lobistinė veikla:

Ar aiškiai apibrėžti Tarnybos darbuotojai, kurie privalo deklaruoti jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą?

SADM Aprašo 3 punktas aiškiai apibrėžia, kad darbuotojų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, privalo deklaruoti darbuotojai, kurie pagal teisės aktų nustatytą tvarką jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant ir priimant teisės aktų projektus.

Ar aiškiai apibrėžti veiksmai, kuriuos privalo atlikti Tarnybos darbuotojas, kad įsitikinti jo atžvilgiu siekiamos vykdyti lobistinės veiklos teisėtumu?

SADM Aprašo 3 punktas numato deklaravimo prievolę darbuotojui, kurio atžvilgiu buvo vykdoma lobistinė veikla. SADM Aprašo 5 punktas nustato, kad deklaruojantis asmuo privalo užpildyti deklaraciją, pagal SADM Aprašo priede pateiktą deklaracijos formą ir ją užregistruoti dokumentų valdymo sistemos byloje. Deklaracijoje yra nurodomi visi deklaruojančiajam žinomi duomenys.

Ar aiškiai apibrėžta, kokius veiksmus ir per kokius terminus, privalo atlikti Tarnybos darbuotojas, kuomet jo atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla?

SADM Aprašo 3 punktas aiškiai apibrėžia, kad darbuotojų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, darbuotojai privalo deklaruoti. Aprašo 4 punkte nurodyta, kad deklaruojantysis asmuo privalo deklaruoti jo atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą dėl kiekvieno teisės akto projekto ne vėliau kaip per septynias kalendorines dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios.

Ar numatyta prievolė Tarnybos darbuotojui, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, užpildžius deklaraciją, deklaraciją pateikti susipažinti tiesioginiam vadovui?

SADM Aprašo 6 punktas numato, kad deklaruojantysis asmuo užpildytą ir užregistruotą deklaraciją per dokumentų valdymo sistemą pateikia susipažinti Tarnybos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui (padaliniui).

Ar numatyta prievolė Tarnybos darbuotojui, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, užpildžius deklaraciją, užpildytą deklaraciją pateikti susipažinti Tarnybos darbuotojui/padaliniui atsakingam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Tarnyboje?

SADM Aprašo 6 punkte numatyta, kad deklaruojantysis asmuo užpildytą ir užregistruotą deklaraciją per dokumentų valdymo sistemą pateikia susipažinti savo Tarnybos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui (padaliniui). Vadovaujantis Tarnybos direktoriaus 2019 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. BV-303 „Dėl Vidaus tyrimų skyriaus nuostatų patvirtinimo“, patvirtinti VTS nuostatai (toliau – Nuostatai). Nuostatuose nėra įtvirtinta, kad VTS yra atsakingas už lobistinės veiklos priežiūros sritį, tačiau Nuostatų 4.3. punktas reglamentuoja, kad vienas iš pagrindinių VTS uždavinių yra padėti Tarnybos direktoriui formuoti antikorupcinę aplinką.

Ar aiškiai apibrėžti Tarnybos darbuotojai, kurie atsakingi už Teisės akto nuostatų laikymosi kontrolę ir aiškiai apibrėžtos jų kompetencijų ribos, kiek tau susiję su Teisės akto nuostatų laikymosi kontrole?

SADM Aprašo 8 punkte nurodyta, kad Aprašo nuostatų laikymąsi įstaigoje koordinuoja ir kontroliuoja Tarnybos vadovas arba jo įgaliotas asmuo (padalinys). Aprašo 9 punktas numato, kad įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo (padalinys) prižiūri, ar deklaruojantys asmenys laiku ir tinkamai pateikia deklaracijas, konsultuoja deklaruojančius asmenis dėl deklaracijų pildymo ir pateikimo, jei yra gauta pagrįsta informacija apie tai, kad deklaruojantis asmuo nesilaiko SADM Aprašo nuostatų ir nevykdo kitų teisės aktuose numatytų reikalavimų, informuoja deklaruojantį asmenį apie jam teisės aktų tvarka nustatytas pareigas. Taip pat, jei yra gauta pagrįsta informacija dėl asmens, neįrašyto į lobistų sąrašą, ar lobisto neteisėtai vykdomos veiklos, apie tai informuoja VTEK, renka ir kaupia duomenis apie deklaruojančių asmenų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą.

Pažymėtina, kad nei ataskaitiniu laikotarpiu, nei po jo Tarnyboje nebuvo gauta informacijos apie Tarnybos darbuotojų (rengiančių, svarstančių ir priimančių teisės aktų projektus) atžvilgiu

vykdytą lobistinę veiklą, niekas iš Tarnybos darbuotojų nei žodžiu, nei raštu nesikreipė į VTS dėl deklaracijų pildymo ir pateikimo arba kitais su galimai neteisėtu lobizmu susijusiais klausimais.

Ar aiškiai apibrėžti Tarnybos atsakingų darbuotojų veiksmai, kurių privaloma laikytis, kuomet:

gaunama informacija, kad Tarnybos darbuotojas, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, galimai neužtikrino Teisės akto nuostatų tinkamo vykdymo?

SADM Aprašo 9 punkto 3 papunktis numato, kad jei yra gauta pagrįsta informacija apie tai, kad deklaruojantis asmuo nesilaiko SADM Aprašo nuostatų ir nevykdo kitų teisės aktuose numatytų reikalavimų, įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo (padalinys) informuoja deklaruojantį asmenį apie jam teisės aktų tvarka nustatytas pareigas.

gaunama informacija, kad Tarnybos darbuotojas, galimai susidūrė su neteisėto lobizmo atveju?

SADM Aprašo 9 punkto 4 dalis numato, kad jei yra gauta pagrįsta informacija dėl asmens, neįrašyto į lobistų sąrašą, ar lobisto neteisėtai vykdomos veiklos, įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo (padalinys) apie tai informuoja VTEK.

ar aiškiai apibrėžti Tarnybos darbuotojai, kurie gali susipažinti su deklaracijomis?

SADM Aprašo 10 punktas numato, kad su deklaruojančių asmenų užpildytais deklaracijomis turi teisę susipažinti jų tiesioginiai vadovai, taip pat įstaigos vadovas ar įstaigos vadovo įgaliotas darbuotojas (padalinys), kuriam pavesta vykdyti Aprašo 9 punkte išvardintas funkcijas.

ar yra paskirtas darbuotojas (padalinys) atsakingas už Tarnybos darbuotojų konsultavimą deklaracijų pildymo ir teikimo klausimais?

Tarnyboje nėra paskirto darbuotojo (padalinio) atsakingo už Tarnybos darbuotojų konsultavimą deklaracijų pildymo ir teikimo klausimais. Kaip minėta, VTS nuostatų 4.3. punktu vienas iš pagrindinių VTS uždavinių yra padėti Tarnybos direktoriui formuoti antikorpupcinę aplinką, tačiau tai nėra tapatu lobistinės veiklos priežiūrai.

Ar darbuotojai supažindinti su Teisės aktu?

Tarnybos direktorius, direktoriaus pavaduotojas, Tarnybos vyriausieji patarėjai, taip pat Tarnybos administracijos darbuotojai, kurie rengia, svarsto ir priima Tarnybos teisės aktus yra supažindinti su SADM Aprašo nuostatomis. Taip pat, SADM Aprašas, nepaisant to, kad Tarnybos teritoriniai skyriai, nedalyvauja rengiant Tarnybos teisės aktų projektus arba dalyvauja išimtiniais atvejais (tuo metu, kai pvz. sudaroma darbo grupė parengti konkrečiam teisės akto projektui) perduotas susipažinti Tarnybos teritoriniams skyriams.

Ar Tarnybos darbo praktika yra tinkama ir efektyvi, kad užtikrinti su aptariama veiklos sritimi susijusios darbuotojų veiklos atitiktį įstaigos nustatytam teisiniam reglamentavimui:

Ar Tarnybos atsakingas darbuotojas/padaliny atlieka periodines vidaus kontrolės procedūras, kad įvertinti ar darbuotojai užtikrina tinkamą Teisės akto nuostatų vykdymą? Ar šiam darbuotojui/padaliniui prieinama visa informacija, kad užtikrinti kokybišką vidaus kontrolę aptariamoje veiklos srityje? Ar Tarnybos atsakingiems darbuotojams nustačius neatitiktis, susijusias su aptariama veiklos sritimi, siekiant išvengti analogiškų neatitiktį pasikartojimo ateityje, Tarnybos darbuotojai informuojami apie atliekant vidaus kontrolės procedūras identifikuotas neatitiktis?

Tarnybos VTS ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo gauta informacijos (nė vieno pranešimo (kreipimosi) nei žodžiu, nei raštu) apie Tarnybos darbuotoju atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, dėl šių priežasčių, atlikti vidaus kontrolės procedūrų, kad įvertinti ar darbuotojai užtikrino tinkamą Teisės akto nuostatų vykdymą nebuvo pagrindo.

Ar Tarnybos darbuotojams organizuojami vidiniai mokymai, susiję su aptariama veiklos sritimi?

Per ataskaitinį 2021 m. rugsėjo 1 d. - 2022 m. rugsėjo 1 d. laikotarpį mokymų susijusių su lobizmo veiklos sritimi organizuota nebuvo, kadangi planuojant mokymus ir jų temas iš darbuotojų nebuvo išsakytas toks poreikis. Kartu pažymėtina, kad Tarnybos darbuotojai ataskaitiniu laikotarpiu dalyvavo šiuose mokymuose „Korupcijos samprata ir pasireiškimas Lietuvoje. Interesų konfliktai ir jų valdymas. Dovanų politika“, „Dovanos samprata ir korupcijos pasireiškimas Lietuvoje“, taip pat Tarnybos darbuotojai buvo kviečiami išklausti mokymus Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos e. mokymų platformoje („Korupcijos samprata“, „Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos“, „Interesų konfliktai“, „Dovanų politika“, „Pranešėjų apsauga“).

Ar vertinamu laikotarpiu buvo atvejų, kuomet Tarnybos pareigybė, kuriai pavesta vykdyti vidaus kontrolės procedūras aptariamoje veiklos srityje, buvo laikinai neužpildyta? Jeigu taip, ar Tarnyba ėmėsi kažkokių veiksmų, kad užtikrinti numatytų vidaus kontrolės procedūrų vykdymą aptariamoje veiklos srityje tuo laikotarpiu?

Tarnybos vidaus tyrimų skyriuje įsteigta vyriausiojo specialisto pareigybė, kuri atsakinga už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Tarnyboje. Ši pareigybė vertinamu laikotarpiu buvo užimta, tačiau šios pareigybės vykdomose funkcijoje nėra lobistinės veiklos priežiūros funkcijos.

Ar Tarnybos darbuotojai pildo lobistinę įtaką patyrusio asmens deklaracijas ir ar šios deklaracijos teikiamos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Prevencijos skyriui?

Per analizuojamą 2021 m. rugsėjo 1 d. – 2022 m. rugsėjo 1 d. laikotarpį Tarnyboje nebuvo nustatyta atvejų, kad darbuotojo atžvilgiu būtų buvusi vykdoma lobistinė veikla ir būtų reikalinga pildyti lobistinę įtaką patyrusio asmens deklaraciją deklaraciją ir teikti ją SADM Prevencijos skyriui.

VI. Nustatytas korupcijos rizikos pasireiškimo veiksnys

Tarnyba neturi teisės akto, kuriuo konkretus Tarnybos padalinys arba įgaliotas darbuotojas būtų paskirtas atsakingu už lobistinės veiklos priežiūrą Tarnyboje. Nors per analizuojamą 2021 m. rugsėjo 1 d. – 2022 m. rugsėjo 1 d. laikotarpį Tarnyboje nebuvo nustatyta atvejų, kad darbuotojo atžvilgiu būtų buvusi vykdoma lobistinė veikla ir būtų reikalinga pildyti lobistinę įtaką patyrusio asmens deklaraciją, vis dėlto neatmestina, kad gali būti atvejų, kuomet lobistai gali siekti įtakoti Tarnyboje rengiamų teisės aktų priėmimą, todėl reikalingas teisės aktas, kuriuo konkretus padalinys arba įgaliotas darbuotojas paskiriamas atsakingu už lobistinės veiklos priežiūrą Tarnyboje, SADM Aprašo įgyvendinimą.

VII. Priemonės korupcijos rizikos veiksniumi valdyti, atsakingi vykdytojai, įgyvendinimo terminai

- Tarnybos direktoriaus įsakymu įgalioti VTS vykdyti Tarnybos valstybės tarnautojų, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos priežiūros funkcijas, užtikrinti SADM Aprašo įgyvendinimą Tarnyboje (atsakingas vykdytojas – VTS, įgyvendinimo terminas – 2023 m. kovo 31 d.).

- patikslinti VTS nuostatus ir VTS vyriausiojo specialisto, kuris atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Tarnyboje funkcijas, lobistinės veiklos priežiūros sritimi (atsakingas vykdytojas – Žmogiškųjų išteklių valdymo skyrius, įgyvendinimo terminas – 2023 m. kovo 31 d.)

- 2023 m. organizuojant mokymus, susijusius su korupcijos prevencija, organizuoti mokymus ir lobistinės veiklos (lobistų įtakos) tema rengiant, svarstant, priimant teisės aktų projektus (atsakingas vykdytojas – Žmogiškųjų išteklių valdymo skyrius, įgyvendinimo terminas – 2023 m. gruodžio 31 d.).